

SOKOLSKI GLASNIK

GLASILO SAVEZA SOKOLA KRALJEVINE JUGOSLAVIJE

CUVAJTE JUGOSLAVIJU!

Izlazi svakog petka • Godišnja pretplata 50 din. • Uredništvo i uprava Prestolonaslednikov trg 34 • Adresa za pošiljke: Poštanski prefinac 342 • Telefoni uredništva i uprave 30-866 i 26-105 • Račun Poštanske štedionice br. 57-686 • Oglasi po ceniku •

Beograd, 19 juli 1940
God. XI • Broj 29

SOKOLSTVO JE KONSTRUKTIVNO

prema državi i prema svakom njenom delu!

Oni koji ne poznaju suštinu naše organizacije, često zaboravljaju da, U SVOJOJ NACIONALNOJ DRŽAVI, SOKOLSTVO MOŽE DA PRETSTAVLJA SAMO KONSTRUKTIVAN I POZITIVAN FAKTOR. Nema tog režima, ili državnog uredjenja, zbog koga bi sokolstvo moralo da uzme neprijateljski, ili opozicioni stav protiv države kao takve, protiv pojedinih njenih delova, ili zakonitih upravljača. Pošto je strogo nepolitičko, vanpartijsko i nadpartijsko, ono ni protiv partija ne uzima neprijateljski stav, a naučanja koja su mu protivna, pobija u prvom redu pozitivnim radom. Borbeni stav sokolstvo mora da uzme jedino tamo, gde postoje direktni naponi, upravljani protiv države i nacionalne celokupnosti i sigurnosti, ili tamo gde protivnik ide za uništenjem samog sokolstva.

Tu bitnu i načelnu konstruktivnost i pozitivnost sokolstva su mnogi zlobno iskrljivali, prikazujući je kao „služenje bilo kome režimu“; što nema nikakve podloge, jer se SOKOLSTVO UOPŠTE NE RAVNA PREMA REŽIMIMA, VEĆ PREMA DRŽAVI. Pa kao što je u Austro-Ugarskoj, bez obzira da li su na vladi bili Mađaroni ili Hrvatsko-srpska koalicija, istrajalo u opozicionom stavu, posvećujući se gotovo isključivo rušenju tude države, — tako u svojoj državi ne može da ide nego za što jačim izgrađivanjem te države, bez obzira na režim.

Naši protivnici nam često prigovaraju: „Što niste uzeli stav protiv ove ili one ranije vlade, već se naprotiv žalite sada itd.“... Međutim se mi, kao organizacija, ni sada ne žalimo ni na kakvu vlast kao takvu; niti na ikakav politički sistem, ili čin. Niti jednom rečju mi nismo ustali protiv Banovine Hrvatske, kao što ni ranije, zbog političkih čina, nismo to radili. Još u oktobru prošle godine je prvi zamenik saveznog starešine, Dr. V. BELAJČIĆ, napisao u „Sokolskom glasniku“:

„Kada stvari tako stoje, onda svakome mora biti jasno, da sokolstvo, kao nepolitička i opšte narodna organizacija, poslednje promene u zemlji, u pogledu njihove političke strane, može samo da uzme na znanje i da njihovu političku ocenu prepusti svojim pripadnicima, koji su isto tako politički subjekti, kao i ostali građani. Sokolstvo će se, kao i ranije, radovati svakom političkom događaju, koji bude koristio interesima zemlje, i služio njenoj konsolidaciji, snazi i napretku. Ali, isto tako mora svakome biti jasno i to, da sokolska organizacija nema razloga da bilo šta promeni u svojoj ideologiji, programu, ni u smernicama rada“.

Ali smo zato, — kako danas, TAKO I RANIJE, — uvek ustajali u odbranu svoje ideologije i slobode svog rada, svoje imovine i opštih nacionalnih svetinja; — kad je to bilo moguće putem štampe; a kad smo bili sprečeni, onda drugim sredstvima.

Drugog stava nemamo ni danas. Da su, nakon osnivanja Banovine Hrvatske, Sokoli ostavljeni na miru, pa da su im gg. Maček i Šubašić uskratili svaku materijalnu i moralnu potporu, i da su sve poklonili Zaštiti i Hrvatskom Junaku, mi ni onda ne bismo uzeli POLITIČKI stav protiv njih, ma da nikad nećemo priznati da, bilo gde i bilo u kom pogledu, treba da budemo tretirani kao građani drugog reda. Međutim je, nakon stvaranja Banovine Hrvatske, počelo takvo proganjanje sokolstva, takvo oštećivanje sokolske imovine, telesni napadaji, premeštanja, otpuštanja i svakodnevne uvrede u štampi, da samo krajnji cinici naš otpor protiv toga mogu da prikažu, kao neku političku „protivnost Banovini Hrvatskoj“. I umesto da se krivo prikazuje stvar, kao da su „Sokoli neprijatelji Banovine Hrvatske“, daleko bi bolje bilo utvrditi, da su se vlasti u Banovini Hrvatskoj pokazale kao neprijatelji sokolstva, koje mu svim sredstvima onemogućuju rad.

A zbog čega? Neka nam merodavni krugovi iznesu ma i jedan slučaj, da je neki od progonjenih činovnika Sokola učinio neki prekršaj protiv interesa Banovine Hrvatske!... Mi tvrdimo naprotiv, jer je to u mentalitetu sokolstva, da su svi ti Sokoli isto tako savesno vršili svoju dužnost u Banovini Hrvatskoj, kao delu Jugoslavije, kao što su radili i ranije; i da bi ta banovina u njima imala daleko konstruktivnije saradnike, nego li su oni koji ih

JUGOSLOVENSKO SOKOLSTVO NA KAJMAKČALANU

ponklonilo se mrtvim junacima i pričestilo duhom njihovog otpora, vere i samopregora!

Nezaboravni će svima učesnicima sokolskog hodočašća na Kajmakčalanu ostati dani, provedeni na toj svetoj planini, na tom krvavom poprištu naše najveće slave i junashva, gde svaki kamen govori rečiti od svake propagande i gde na svakom koraku, za sva vremena leže urezani legendarni primeri samopregora, nadljudskog požrtvovanja, neuporedivog idealizma i ljubavi za otadžbinu. Svi oni, koji su imali sreću da, sa najvišeg vrha, pogledom prelete to veličanstveno poprište slave i junashva; da u pobožnom hutaњу pred kajmakčalanskom kosturnicom svedu hvalu senima onih, koji su svojim telesima, na tim nebotičnim visinama udarali granitne temelje slobodi Jugoslavije; te da u strahopochitaњу obilaze klanice i gudure, vrhove i hucinke, koji su, bez sna i bez hrane, uz nadčovечанске napore, stopu po stopu bili osvajani, sa parolom „uspeli imil poginuti“, — osetili su jedno jedino žaljenje, što na to hodočašće nisu mogli da povedu svu svoju sokolsku braću, i još više, čitav jugoslovenski narod, a naročito one, koji ni u danšnjim teškim vremenima ne pokazuju dovoljno samosvesti i otpora, da se bar donekle pokaju dostojno žrtava koje su pale na Kajmakčalanu.

„SVI KOJI SE U NAŠEM NARODU ZANIMAJU JAVNIM RADOM: KOJI STOJE NA ČELU DRUŠTAVA, USTANOVA I

izguraše, samo zato, DA SA NJIHOVIH MESTA PROVODE NERAD, SABOTERSTVO I MRŽNJU!

To danas vide već mnogi trezveni pristalice HSS i žale se; pa je već krajnje vreme da se to vidi i na odgovornim mestima. „Seljački dom“, zvanični organ HSS, je pre samih nekoliko dana objavio članak o frankovcima, koji su „već davno zapisali dušu tudinu“, koji se „oduševljavaju za tudina i tude tvorevine“, i koji se „hrvatskom narodu izdajnički prete, da će mu, ovaj ili onaj tudin, već pokazati“. Međutim, ma kakvo ko mišljenje imao o sokolstvu, ni najzakletiji protivnik nije se nikada usudio da mu prigovori to, što „Seljački dom“ prigovara frankofurštimašima, i što je zaista najgore od svih nacionalnih prestupaka, a to je služenje tudinu. Obratno čak, — mi smo uvek stajali na gledištu, da nam je i taj najzatrovaniji frankovac ipak preči od tudina, a kamo li ne takav Hrvat, koji se u ideologiji doduše razlikuje od nas, ali koji se sa nama slaže u onom što je najbitnije, a to je sloboda i celokupnost naroda i države! I kad je tako, — ZAŠTO DA SVE STRELE U BANOVINI HRVATSKOJ, I U NEKIM DRUGIM DELOVIMA DRŽAVE, BUDU UPERENE BAŠ PROTIV SOKOLSTVA, dok se naprotiv ti, koji služe tudinu, ostavljaju na miru, a čitava kampanja protiv sokolstva vodi se u glavnom po njihovim željama i potajnim ciljevima?!

Još uvek hoćemo da se nadamo, da je sve to prolazno, pa da će svi faktori, koji su merodavni za naše državne i nacionalne interese, uvideti, koliko konstruktivne snage i korisnog rada leži u sokolstvu, ne samo za Jugoslaviju kao celinu, već i za svaki njen deo. Ali ma šta se desilo, Sokoli će nastaviti tim svojim konstruktivnim delom!

VLASTI; KOJI HOĆE DA UPRAVLJAJU, DA PIŠU, DA SAVETUJU I DA VOĐE, TREBALI BI BAR JEDANPUT U ŽIVOTU DA SE POPNU NA OVO ČUDESNOM SVETIŠTU, PA DA TEK ONDA PREĀU NA POSAO!“ — bila je zajednička misao svih učesnika ovog poхода. — Onda bi sve drugacije videli, sve bi drugacije cенили i sve bi drugacije radili! Kada bi se уверили, kakve je sve žrtve i napore trebalo podneti, da se dođe do slobode i nezavisnosti, onda bi im tek puklo pred očima da su sve njihove borbe, otiмања и положаји, sitni и преситни, чак и према оном последњем редову, чије су кости узидане у kajmakčalanskoј kosturnici, и да дух тог редова треба да буде онај који води, а они да буду сретни и поносни, ако буду умели да пођу његовим путем, те да очувају и унапреде то, што је он помогао да сазда.

Sokolски и остали hodočasnici на Kajmakčalanu разумели су тај наук и вратили се, напојени његовим духом, кога ће непоколебљиво ширити у народ, ма шта се десило и ма какве се неприлике пред sokolstvom испрсило. Jugoslovensko sokolstvo је поносно, што је овогodišње hodočašće на Kajmakčalanu, под његовим домаћинством, УСПЕЛО VELICHANSTVENIJE него и једно до сада, видећи у томе још један доказ више, о својој пренственој улози у нашем националном животу. Sokolstvo ће и путем наставити, дижући и освајајући наше националне славе, дух новог отпора и нових победа; верујући да још и данас, као и увек, моралне снаге могу само да удвоструче физичко јунаштво, те да самопоуздање и спремност на најтеже, претстаљају први услов за сваку одбрану и за сваку победу.

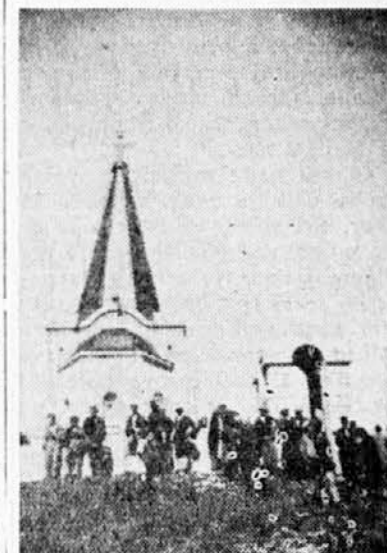
H.

Sokolski hodočasnici na putu za Jelak i Kajmakčalan

Kao što smo već u prošlom broju javili, sokolska delegacija, koja je pošla na hodočašće na Kajmakčalan, otputovala je iz Beograda, 9 jula. Na čelu delegacije nalazio se prvi zamenik starešine, brat Dr. V. Belajčić, i još dva zamenika starešine, braća Jože Smertnik i ing. Milivoje Smiljanić. Osim toga su pošli brojni članovi Savezne uprave, zatim brojni predstavnici sokolskih župa iz čitave zemlje, sa 20

župskih zastava i saveznom zastavom na čelu, itd. Sokolska delegacija stigla je u Skoplje, 10 jula, gde su je dočekali članovi župske uprave, sa starešinom, bratom Branovačkim na čelu; kao i tamošnji sokolski odbor, koji je tehnički organizirao čitavu kajmakčalansku svečanost.

Istoga dana su proslidili za Bitolj, gde su stigli posle podne, vrlo srdačno dočekani na željezničkoj stanici, sa strane sokolstva i naroda. Na dočeku je bila četa Sokola, sa zastavom i muzikom, predstavnici opštine i različitih udruženja, te mnogobrojni ugledni građani. Sokolsku delegaciju je pozdravio najpre naraštajac Anton Makrodulović, prigodnom deklamacijom, a zatim je govorio potpredsednik opštine Županjevac, vojni katolički svećenik Ante Dujmušić, te u ime Udruženja rezervnih oficira i rat-

Spomen-kapela na Kajmakčalanu

Dvorac Blaženopočivšeg Kralja Aleksandra u selu Baču

nika Radmilo Vujović. Svima njima je odgovorio prvi zamenik starešine, Dr. V. Belajčić, a zatim se formirala vrlo lepa povorka, koja je sa muzikom prošla kroz varoš do konačista, svuda srdačno pozdravljena od velike mase naroda i građanstva, koja je izišla na ulicu. Tu noć je sokolska delegacija provela u Bitolju i sutradan učestvovala osvećenju Sokolskog doma društva Bitolj, o čemu izveštavamo na drugom mestu.

Od Bitolja do Jelaka

Posle završenog osvećenja sokolskog doma u Bitolju, svi sokoli krenuli su se za Jelak. Sa našim sokolima bili su i predstavnici rezervnih oficira i udruženja Albanske spomenice.

U 12 vojničkih kamiona, dva autobusa, dva putnička automobila i sa jednim teretnim vojnim kamionom, predstavnici našeg sokolstva iz cele zemlje kretali su se prema mestima velikih i slavanih borbi, kojima je ostvarena sloboda Jugoslavije. Povorka se kretala prema Jelaku, dodirujući nspat naselja Medžidliju, Kenali (Kremenicu), pa je prelazeći jelašku reku, došla do sela Berniona i najzad do Bača. Selo Bač, iako malo, od velikog je istorijskog značaja, jer je ono bilo ustvari prestonica od 1916 do 1918 g., t. j. od pada Kajmakčalana pa sve

Sokolsko zborovanje na Jelaku

Na mestu, na kome se za vreme rata nalazilo zavojište drinske divizije, na nadmorskoj visini od 1500 metara, podignut je za sokole vojnički logor, sastavljen iz malih šatorskih krila. Ulazak kamiona sa sokolima dočekala je vojna muzika 46 puka. Tu su se nalazili predstavnici vojske: general g. Veliša Kovačević, komandant granič. trupa; sanit pukovnik g. Dr. Đorđe Pantazić; g. Nikola Janković, pomoć. komandanta vojnog okruga; ppukovnik g. Andreja Aleksić, pomoć. komandanta 46 puka; ppukovnik g. Velimir Jovanović, inspektor žandarmerijskog puka; a prisustvovali su i izvestan broj rezervnih oficira iz Bitolja i drugih mesta; podoficiri kaplari redovi, kao i stanovništvo iz okolnih mesta.

Odmah posle razmeštaja, vojna truba dala je znak za sokolski zbor. Svi sokoli postrojeni su oko mesta, na kome se nalazio uzdignut jarbol. Na čelu stroja nalazilo se 18 sokolskih zastava, zatim zastava Udruženja nosilaca Albanske spomenice i zastava Skauta. U 6.20 časova načelnik, br. Pajić, dao je znak mirno, pa se za vreme sviranja državne himne lagano uzdizala na jarbol jugoslovenska državna zastava!

Govor br. dr. V. Belajčića

Bio je to zaista veoma lep i dirljiv prizor! Posle uzdizanja za-

do proboja SOLUNSKOG FRONTA.

Zbog toga se, prema određenom planu, povorka zaustavila u Baču, gde je Blaženopočivši Kralj Aleksandar podigao 1916 godine, sebi skromnu rezidenciju i tu preneo svoj štab. Razgledali smo ovo istorijsko mesto, impresionirani skromnošću male spavaće sobe i sobe za rad, u kojima se za vreme velikih i teških dana bavio regent Aleksandar. Brat Ljubomir Maksimović, general, koji je za vreme rata bio komandant bataljona 23 peš puka, objašnjavao nam je momente iz ratovanja u ovim krajevima, a naročito održavanje veze, koje je bilo od ogromnog značaja.

Već od Bača naši sokoli imali su prilike da vide usputna mala vojnička groblja, ograđena bodljikavim žicama. U ovim grobljima leže heroji i junaci koji su posle pada Kajmakčalana, stupili na malo tle oslobođene domovine, ali ipak nisu mogli stići mnogo dalje od njenoga kraja. Put je dalje vodio za Dobroveni, pa se onda penje klisuram Crne reke, za selo Skočivir, gde se takođe nalaze tužna i velika usputna groblja vojnika. Nešto dalje od Skočivira, kod Konjarske reke priredjen je poljski ručak, na travi, „iz paketa“, pored same reke. Posle odmora od pola časa put je nastavljen, prema Jelaku. Od ovoga mesta jasno su se već videli položaji, na kojima se za vreme svetskoga rata odigravali najsudbonosniji događaji za naš narod. To su Grunište, Starkov grob, Starkov zub, Siva stena, Kajmakčalan. Put vodi u gustu jelovu šumu, znak da je već blizu Jelaka.

Ispod Jelaka, kod mesta, nazvanog Kraljeva česma, zaustavljena je povorka. Kroz mirisnu jelovu šumu sokoli, i ostali učesnici, ispeli su se na mesto gde se nalazilo šklonište i mali dvorac pod brvama, Blaženopočivšeg Kralja Aleksandra, a zatim su se uputili do istorijske osmatračnice na Jelaku, odakle je Blaženopočivši Kralj, sa vojvodom Mišićem, posmatrao najveći deo fronta, posle pada Kajmakčalana. Brat Ivan Branovački, starešina sokolske župe Skoplje, sa najvećom savetnošću objašnjavao je prisutnim sokolima sve položaje i tok borbe na položajima, koji se sa osmatračnice savršeno lepo vide.

stave otpočelo je sokolsko zborovanje. Brat Dr. Belajčić, I zamenik starešine, otvorio je zborovanje svojim vanredno lepim i impresivnim govorom. Brat Belajčić je rekao:

„Ove godine našem sokolstvu pripala je velika čast domaćinstva o slavi Spomen-Kapele na Kajmakčalanu. Sokoli će izvršiti svoju dužnost. Zato su i došli iz svih krajeva domovine i u zajednici sa svima rodoljubivim, nacionalnim i viteškim organizacijama na ovo sveto mesto. Teška vremena, koja pritiškuju sadašnjicu, nisu omogućila da ovaj pohod izvršimo u

onako velikom obimu, kako to visoka dužnost zahteva. Ali mi smo se ipak okupili iz svih župa, sa svih strana naše divne domovine, da okadimo grobove junaka, koji su ostavili kosti na pragu otadžbine i da se poklonimo njihovim senima.

Kao uvod u ovu svečanost odredili smo ovo sokolsko zborovanje. Na ovom istorijskom mestu gde je muškom hrabrošću i nepokolebljivom verom iskovan sudbina naše otadžbine; na ovome svetome mestu, na kome je jedna velika ličnost siine volje i snage upravljala ovim narodom, sa verom da će sinuti dan slobode i da će visoki ideal biti jednom ostvaren, došli smo da se poklonimo žrtvama! Izabrali smo ovo mesto za zborovanje, kako bi se nadahnuli onim duhom, koji je u onim teškim danima vladao našim narodom.

Na celome putu, od Bitolja do ovoga mesta, videli smo razasuta groblja i suviše skromne spomenike onih, koji su stvarali našu slobodu. Sve to pokazuje trnovit i težak put kojim se došlo do ostvarenja velikog narodnog dela. Ove ogromne planine i gudure živi su svedoci naše velike nacionalne istorije, koju ćemo predavati deci i unucima našim. Gorostasno junaštvo i beskrajna ljubav onih koji su pošli sa elanom napred, u pravcu gde se nalazila porobljena domovina, domovi i deca, za nas su najveći amanet! Ovdje nalazimo blistave primere, kako se živi i gine za narod. Želimo da te primere u pijemo u sebe, da nikada ne zaboravimo, sa kakvom skupocenom cenom je stvorena naša sloboda. I da damo reč i zavet, da ćemo brižljivo čuvati sve ono što je stvoreno tolikim žrtvama i tolikom gomilom kostiju“.

Posle reči brata Dr. Belajčića istupio je brat Ljubomir Maksimović, u generalskoj uniformi. Potresenim glasom brat Maksimović je kazao između ostalog:

„Uzbuđen sam, jer posle 22 godine stupam na ono isto mesto, gde sam vodio svoj bataljon u vremenu probijanja fronta. Ja ne mogu da se otmem svojim utiscima i uspomnama. Na ovome mestu, na kome mi, braćo, sada stojimo, bilo je zavojište Drinske divizije. Tu, pored ove naše državne zastave, sahranjeni su oni koji su izdahnuli u bolovima i sa ranama. Ovdje su grobovi neznanih junaka, a tamo napred mnogo ih je kojima se ne zna ni mesto na kome se nalaze. Od poslednjih redova do najvišeg starešine podnesene su na ovome mestu žrtve za stvaranje naše otadžbine.

Uoči dana proboja fronta naša artiljerija razvila je veliko dejstvo. Mi, tadašnji komandanti, sakupili smo se kod štaba 6 puka, da primimo usmene zapovesti. Nezarobavno mi je kada se setim, da su tada, pro-

bivši se kroz neprijateljske redove, došli iz porobljene otadžbine kod nas vojvoda Lune i učiteljica Čakarević, i doneli nam vesti iz naše zemlje, kojoj smo pošli u susret.

I još na nešto danas moramo misliti. Nama se preti sa sviju strana i to podmuklo. A mi odgovaramo: robom nikad! Ko se reši da ne bude rob, ne može biti ni pobeden! Može pasti, ali ne može biti rob. Zaklinjemo se ovde Kralju, da ćemo pobediti!“

Govori ostalih sokolskih predstavnika

Posle toga govorili su pojedini sokolski predstavnici iz raznih krajeva Jugoslavije.

Brat Dr. Petar Jović, u ime sokolske župe Beograd rekao je između ostalog:

„Klanjamo se sa pijetetom onima, koji leže ovde i koji su položili kosti u temelje Jugoslavije. Na ovome istorijskom mestu napajamo se beskrajnom ljubavlju i oduševljenjem prema našoj slobodi i našoj zemlji“.

U ime sokolske župe Zagreb, govorio je brat Konstantin Jugo- vić, „zavetujući se da će sokolstvo njegovih krajeva dati žrtve za odbranu otadžbine, kada to bude potrebno!“

U ime sokola sa teritorije Dravske banovine, govorio je brat Jože Smertnik:

„Došli smo od severnih granica naše domovine, tamo gde bistra Sava izvire, da se zajedno poklonimo velikim herojima koji su svima nama doneli zlatnu slobodu. U tome vremenu, kada se ovde stvarala naša zajednička sloboda, mi na severnim granicama bili smo najžalost najdalje od vas, robujući tuđinu. Tamo se otimalo od našeg naroda, i mi smo osećali dobro, šta sve trpimo. Naoružavali smo se tada sokolskom idejom. I mi smo znali da su ovde naša braća koja nam donose slobodu, i da ćemo svi skupa biti moćni, jaki i veliki. I taj dan je došao. Zato smo i sada nepokolebljivi. Mi mirno čekamo na sva iskušenja. Odgovorićemo mi na severu onako, kao što ćete i vi odgovoriti ovde, na jugu. Hoćemo da bude naša domovina tako ponosna, kao što je ponosno ovo mesto na jugu, na kome je ona stvarana“.

U ime šumadijskih sokola govorio je br. Milan Sretenović:

„Šumadija misli i oseća duhom Obilića, kneza Lazara, sedoga Kralja Petra, i Blaženopočivšeg Kralja Viteza. Šumadija zna da ropstvo nikada neće trpeti. Naša teritorija nije više mala. Ići ćemo onim putem kojim su išli i naši pretci. Vodiće nas duh pretkumovske Srbije i duh koji je imala

Br. Dr. Belajčić na osmatračnici Kralja Aleksandra na Jelaku

srpska vojska u velikom ratu. A kada se takav duh i dalje održi, onda ćemo moći i dalje mirno gledati u budućnost“.

U ime sokola iz Dalmacije i Primorja govorio je br. Vinko Jukić, ističući misao, da će sokoli sa Jadrana uvek čuvati, štiti i biti spremni da ginu za slobodu Jugoslavije. U ime sokola iz Vojvodine govorio je br. Dr. Miša Matić, ističući da su se na ovome frontu borili i dobrovoljci iz Bačke, Banata i Baranje.

U ime sokola sa teritorije Bosne i Hercegovine govorio je brat Uroš Čović:

„Na ovim razbojištima zasejane su i kosti predratnih sokola Bosne i Hercegovine, čija mlada braća su spremna da takođe polete u odbranu svoje otadžbine. Naši krajevi ostaće i dalje ponosni i neće dozvoliti da im obraz potamni“.

Na kraju br. Ivan Branovački, kao predstavnik mesne župe skopljanske, kazao je nekoliko reči o organizaciji i zborovanju na Jelaku, pa je najzad sa nekoliko toplih reči završio zborovanje: „Neka duh ovih planina ovlada našom zemljom i narodom, pa se nećemo bojati za svoju sudbinu!“

Posle ovih reči vojna muzika je intonirala „Hej Sloveni“, što su zajedno opevali svi prisutni. Zatim je na predlog brata, generala Maksimovića, vojna muzika otvirala tužnu pesmu „Tamo daleko“, — koju su u ovim planinama pevali pre više od 20 godina oni, koji su žudno gledali u porobljenu domovinu i od kojih su mnogi svoje živote položili na mestu ovog sokolskog zborovanja.

U sokolskom logoru podeljena je večera iz vojničkih kazana. Posle večere sokoli su se zadržali još u razgovoru, a zatim se povukli u svoje šatore, da ujutru u tri časa već ustanu, radi daljeg odlaska na Kajmakčalan.

Slavski obred na Kajmakčalanu

Na Petrovdan, u samu zoru, svi učesnici bili su već na nogama. Uskoro počeli su da pristižu i drugi gosti iz Bitolja. A zatim, tačno prema programu, u 5 časova, povorka kamiona krenula je dalje u pravcu Kajmakčalana. Kroz gustu jelovu šumu nailazilo se odmah na dalje grobove vojnika srpske vojske. Uskoro smo došli i u zonu, gde više nije bilo šume, već alpinske livade, pa zatim u голу, snežnu zonu, stigavši oko 7 časova na sam vrh Kajmakčalana, koji se nalazi tačno na jugoslovensko-grčkoj granici, na mestu na kome je podignuta

Spomen-kapela, palima na ovoj „najkrvavijoj kapiji naše slobode“.

Uskoro su pristigli i mnogobrojni zvanični predstavnici, na čelu sa izaslanikom Nj. V. Kralja, generalom g. D. Pandurovićem. Ministra vojske zastupao je general g. D. Ilić, Kraljevsku vladu i ministra za fizičko vaspitanje naroda načelnik Dr. Milan Stijić i brat S. Čelar. Prisutan je bio i ban Vardarske banovine g. Z. Rafajlović, zatim komandant III armijske oblasti general g. I. Brašić, predsednik Narodne odbrane, Ilija Trifunović, Mitropolit

Sokolsko zborovanje i di zanje zastave na Jelaku

Pomen pred kosturnicom na Kajmakčalanu

skopski g. Josif, episkop ohridsko-bitoljski g. Platon, komandant Vardarske divizije general g. S. Đukić, predsednik opštine grada Skoplja ing. J. Mihajlović, komandant graničnih trupa g. D. Kovačević i mnogobrojni predstavnici nacionalnih i kulturnih društava.

U ime grčke vojske svečanostima je prisustvovao komandant Lerinskog sektora, pukovnik g. Nikološo Jorgulos, sa većim brojem grčkih graničnih oficira, koji su sobom doneli vence od svežeg cveća i položili ih na kosturnicu.

Osim predstavnika nacionalnih i rodoljubivih organizacija, prisustvovali su i seljaci iz okolnih mesta.

U 8 časova ujutru, u kapeli otpočelo je služenje. Posle toga pred kapelom izvršen je slavski obred. Za vreme slavskog obreda i sečenja kolača, održao je govor brat Dr. V. Belajčić, kazavši između ostalog:

„Veliku čast doživljujemo, što smo danas domaćini na ovom najsvetlijem mestu naše istorije. Nalazimo se na mestu podnošenja najviših žrtvi našeg naroda. Predajući slavu za iduću godinu Braniocima Beograda, želim im, da u časti i dostojanstvu dočekaju idući Petrovdan. Živeli!“

Primajući slavu za iduću godinu, g. Urošević, predsednik udruženja Branioca Beograda, zahvalio je br. Belajčiću, ističući da su Branioci Beograda također učestvovali u borbama na ovome mestu, pokazujući uvek nadčovečansku srčanost i hrabrost:

„Sa osećanjem ponosa, zadovoljstva i časti primamo se domaćinstva za iduću godinu. Proslavićemo slavu kako valja i treba, jer je Kajmakčalan car svih pobeda. Hvala sokolima, koji idu stopama starih boraca!“

POČAST PALIM HEROJIMA

Posle toga su se svi prisutni uputili kosturnici. Posle otslužene zaupokojene molitve govorili su predstavnici pravoslavne i katoličke crkve, te muslimanske veroispovesti.

Zatim je pristupio brat Dr. V. Belajčić, sa rečima:

„Savez sokola Kraljevine Jugoslavije, sa dubokom zahvalnošću i blagodarnošću u duši prilazi ovim grobovima, ođajući poštovanje senima onih, koji su ovde, na visokom Kajmakčalanu otvorili kapiju slobode. Ovde se nalaze sokoli sa Triglava, Jadrana, Bosne i Hercegovine, Vojvodine, Velebita, Šumadije i Juga. Doneli su po jedan iverak sa kojim su okadani ovi grobovi. A doneli su ujedno i svoju zahvalnost prema najvećem dugu, koji je učinjen. Došli smo da otkrijemo velike misterije, gde se nalazi izvor nadčovečanskih snaga, koji je ove heroje više naoružao, nego li puškama i mitraljezima. Mi, kao da otkrivamo ovde, nalazeći se bliže grobu, svu veličinu duhovne snage, koja je isto tako vodila i cara Lazara na Kosovu.

U jednoj pohvali knezu Lazaru, pisanoj krajem XIV veka, u kojoj se izričito objašnjava kneževa pogibija kao delo sve-sne žrtve, navodi se kako je knez Lazar pred Kosovsku bitku govorio svojoj vojsci:

„Bojla nam je u podvigu smrt, nego sa stidom život. Bojla nam je u borbi primiti smrt od mača, nego li dati pleća neprijateljima našim“. A na kneževe reči odgovarali su njegove vojvode:

„Za otečastvo naše umreti, nećemo poštedeti sebe. Umrirno da svagda živi budemo. Prinesimo sebe Bogu živu žrtvu. Ne poštedimo život naš, da živopi-

san primer posle ovog budemo drugima.“

Izgleda mi kad bi ovi, koji ovde leže, vaskrsli, da bismo čuli glas njihove sreće i zadovoljstva, jer vide plodove svojih žrtava. Ali bismo ujedno čuli i pitanje:

„Da li vi, koji ostadoste živi, i da li vi miade generacije, da li i vi ispunjavate svoju dužnost, koju su vam naše žrtve namešnale?“ — Taj glas treba da odjekne u savesti svih nas, i ovde prisutnih i onih koji ostadoše kod kuće. Taj glas govori, da ne treba misliti samo na prava već i na dužnosti!“

Brat Belajčić, u ime Saveza, položio je venac, a zatim je počasna četa ispalila tri plotuna, a vojna muzika otvirala pogrebni marš.

Zatim su govorili predstavnici pojedinih društava. U ime Saveta vitezkih, patriotskih i rodoljubivih udruženja govorio je brat

Ljubomir Maksimović, koji je ujedno položio i venac. Govorio je zatim predstavnik Udruženja nosilaca Albanske spomenice predstavnik Udruženja ratnika, predstavnik grčke vojske, a u ime Narodne odbrane, g. Ilija Trifunović - Birčanin, koji je, u ime svoje organizacije, mesto venca, položio 1000 din. za sirotinju opštine Starovinske.

Posle toga, je izvršen defile sokola. A zatim je načelnik štaba Vardarske divizije, vazduhoplovni kapetan, Ivan Čurlića, dao i izneo podatke o toku kajmakčalanske bitke. Na Kajmakčalanu se ostalo do podne. Tačno u podne dat je znak za pokret. Sokoli, pod dubokim utiscima razgledanja razbojišta i pod veličanstvenim utiscima visoke planinske prirode i njenog najvišeg vrha, Kajmakčalana, od 2.500 m., ušli su u kamione i povorka je krenula ponovo za Jelak. Na Jelaku prireden je ručak, takođe iz vojničkih kazana. U 4 časa popodne dat je trubni znak za zbor. Sakupljeni opet oko jugoslovenske zastave, sokoli su saslušali govor starešine brata Belajčića, koji je između ostalog rekao:

„Izvršili smo svoju dužnost u časti i dostojanstvu i odužili smo se narodnom duhu. Dajući svečani pomen, dali smo ujedno najlepše i najtananije osećaje svoje. Vi ste, braćo, sokoli, shvatili svoju dužnost. Uveren sam da ste svi nadahnuti najuzvišenijim inspiracijama, koje mogu da nadahnu ova sveta istorijska mesta. Osećamo i nosimo duboku veru! Ta nam je vera izvor novih snaga. Teška vremena pritiskuju sadašnjicu. Ali žrtve ovoga mesta pokazuju, kako se i najteža vremena mogu prebrođiti. Pohod na Kajmakčalan završen je!“

Na kraju je br. Petar Bojanić zahvalio organizatorima hodočašća, a naročito braći Branovačkome i br. Pajiću. Uz pevanje državne himne, u 16.15 časova, spuštena je zastava sa jarbola, a odmah zatim sokolska povorka krenula je za Bitolj.

Dr. M. Dragić

Pozdrav Kr. Namesnika, dr. I. Perovića

Kraljevski namesnik, g. Dr. Ivo Perović je, na poziv, koji mu je uputio Savez Sokola, za proslavu na Kajmakčalanu, odgovorio pismom, u kome kaže:

„Sprečen sam da uzmem ličnog učešća, ali moja osećanja i moje misli biće 12 jula posvećene onim herojima, koji su svojom zavetnom verom i požrtvovnošću i svojom žarkom ljubavlju za rođenu grudu, obeležili ponosni Kajmakčalan, kao vratnice ujedinjene otadžbine.

Neka ova proslava bude na čast rodoljubivom Sokolu!“

Mimohod Sokola pred kosturnicom na Kajmakčalanu

СОКОЛИ ЦРНЕ ГОРЕ И БОКЕ ОДАЛИ СУ ПОЧАСТ КРИВОШИЈСКИМ ЈУНАЦИМА

Раног лета 1869 године, стиже царска наредба из Беча, да цијела Бока, мора да се разоружа, да даје своју дјецу у војску, да плаћају порезу, да се најстрожије покоравају наредбама власти и т. д. Када су то разабрали, Кривошије су сматрале да је њихова слобода поробљена и да на тако што нема царска влада право. Због тога покупе се код кнеза Милана Ђурова Радојичића, Ђоко, Ђето и Петар Самарџићи, Тодор Лазовић и Анто Суботић. Сложе се да не приме наређење и други скуп у кратко вријеме закажу, на који, поред именованих, дођу и Илија В. Вукумировић, Никола Г. Одаловић, Стеван Поробић, Перо Лазаревић, Андрија Драгојловић и други.

Када су разумјели ферман царев, сви су се претставници Кривошија завјерили на цевардар Јова А. Суботића, да нити ће дјецу давати у солдате, нити предавати свијетло оружје, нити плаћати порезе, а нити слушати наређења царских власти, јер је „часније поштено погинути, него срамотно живјети, мољкати, робовати и кукати“. По њиховом договору се скупе сви Кривошијани пред кућу кнеза Радојичића и одбију царску наредбу. Прекину све везе с једне стране Кривошије, а с друге стране моћна Монархија од 40 милијона људи.

Аустроја није могла то поднијети, већ се одмах постара за казнену експедицију, која је имала да успостави ред. Кривошијани су стали у бусије у ишчекивању аустријске солдате. Дочекали су огњем из пушака непријатеље и потјерали их у бијег, низ брдо рисанско. Том приликом непријатељи одведу три Чучковића, који су ступили у акцију, и објесе пред Котором. Од тога времена развила се је акција која је све више размјере узимала, док није дошла одлучујућа битка у Дворичком Ждријелу, где је до ноге погучена аустријска војска, остављајући више половину мртвих, међу којим пуковника Фрича, п. пуковника барона Ринека, мајора Урбановића, а рањен је и генерал Јовановић, тако да је од 22.000 војника једва главу спасило 10.000, бјежећи главом без обзира пут Рисна.

Послије оваквог слома, Аустројанци нијесу ни покушали нападати више Кривошије, већ је бечка влада одредила изасланике за преговоре о миру, који су се састали, 3 јануара 1870 године, на Кнезлацу у Доњим Кривошијама. У име бечке владе преговоре је водио намјесник Далмације, Родић, и том приликом Кривошије су стави-

ли ове услове: 1) да Кривошијани и остали Бокељи не служе аустријску војску, 2) да им Аустроја сагради погорјеле куће, 3) да слободно носе оружје, и 4) да се свим затвореним загарантује амнестија.

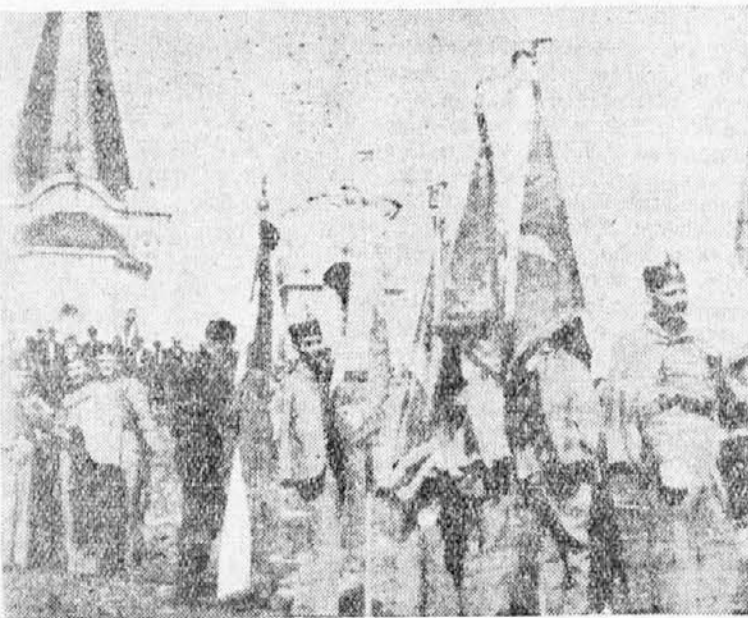
Сви ови услови одмах су достављени влади у Бечу, па када су видјели одлучност Кривошијана, у цијелости су прихваћени.

Кривошијски устанак, који је имао одјека и на побуну у јужном дијелу Боке, Соколи сматрају као један међу највећим потхватама националним, не по свом обиму, колико по духовној снази и вредности. То је била борба Давида и Голијата, где бој није био број, већ сој! Тај устанак кријепио је духовно сву нацију и давао вјере у побједу и ускрснуће! Тај устанак најбоље је доказ, колико вриједи духовна оборужаност једног народа, једног краја, једног човјека. Себе прегорјев највише се може! Када би такав дух завладао у душама свих грађана једне нације, нема силе пред којом би она могла поклекнути!

70-годишњица Кнезлацког мира прослављена је на најсвечанији начин у Боки Которској, препрошећем костију тројице објешених пред Котором, браће Чучковића, у свој родни крај у Рисну.

Соколство је то узело у задатак и, помоћуто од војске, извело ријетку манифестацију, каква се не памти у овим крајевима. Учествовало је неколико хиљада људи, што у Котору што у Рисну. Том приликом били су запажени говори старе-шине соколске жупе, Милошевића, који је истакао духовну снагу и величину Кривошијана и њиховог устанка, када је шака горштака могла да се супротстави великој империји. Исто тако просветар Ускоковић, свештеник, подвукао је, у духу Његоша и Учелинија, вјерску толерантност. Значајан је говор предстavnика Бокешке морнарице, која је преко свог изасланика, Тежака, схватила ове српске гробове као своје. Осим ових, говорио је представник команданта Боке, Оровић, Председник општине Самарџић, старешина Петковић и остали мно-гобројни делегати општине петинске, херцеговске и др. — Бана зетског заступао је начелник Новак Бошковић, који је га гробу одржао пригодан говор док је епископа Јоаникија заступао прота Самарџић.

Ова свечаност оставила је дубок утисак да у тешким вре-менима овакви свијетли гробови показују пут којим треба да ко-рача нација. Г. Милошевић

Sokolske zastave odaju počast herojima

Borba protiv sokolstva u Dubrovniku i pitanje zakonitosti

„Hrvatski glasnik“, dnevnik — koji izlazi u Splitu, kao glasilo HSS, već po drugi put se sa osobitom nasladom, koja mu je prirodna kad se radi o progonu sokolstva, naslađuje u progonu Sokolskog društva u Dubrovniku, koje Dubrovačka općina, u vidu otkaza općinskih prostorija, aplikira na to naše društvo.

Dubrovačka općina zatražila je naime putem suda, da Sokolsko društvo u Dubrovniku isprazni prostorije, koje drži u palati Sponza još od godine 1911, jer da joj te prostorije sada trebaju za vlastitu porabu. Ne zalazeći u čudan razlog općinske uprave, da joj te prostorije do sada kroz 29 godina nisu nikad potrebne bile, već je sad najednom u Banovini Hrvatskoj nastala ta potreba, ograničit ćemo se na tvrdnje „Hrvatskog glasnika“, koje ovaj iznosi u br. 161, pod slatkim naslovom: „DUBROVAČKI SOKOL MORA SE SELITI IZ SPONZE, U KOJOJ JE PROTIV VOLJE OPĆINARA, DESETKE GODINA BESPLATNO UŽIVAO CITAV DRUGI KAT“, a u kome se iznose motivacije prvostepene sudske presude, sastavljene i izdane, kako pisac tog članka navodi, po sūcu G. Stambugnak.

Iz članka se razabire, da ta prvostepena presuda nije konačna, jer stranke imaju još pravo „utoka“ na viši sud. Dakle, dok je stvar još sub iudice, „Hrvatski glasnik“ donosi na veliki bubanj ovako junačku pobjedu, opisujući i razloge (motivaciju osude), koji su naveli i uvjerali g. suca, da tako presudi na štetu Sokola. Iznoseći tu motivaciju, „Hrvatski glasnik“ kaže doslovno i ovo:

„Vrlo je interesantno obrazloženje presude sa strane suda, je se je sud u tom pitanju pozabavio i nastalom situacijom nakon prestanka djelovanja Hrvatskog Sokola. Hrvatski Sokol još 1911 godine bio je sklopio sa Dubrovačkom općinom najamni ugovor, koji je imao trajati do 6/2 1936 godine. Međutim Hrvatski Sokol je prestao postojati 26/10 1919, a da je odnosne prostorije i dalje zadržalo Sokolsko društvo Dubrovnik, kako se je tada prozvalo. Sud je pri svojoj odluci stao na stanovište da je Hrvatski Sokol prestao postojati i na taj način istog dana sa prestankom njegova djelovanja Hrvatski Sokol je prestao da djeluje i kao juridička osoba, koja je bila subjekt tih prava. Radi toga prestao je postojati i postojeći ugovor sklopljen između Dubrovačke općine i Hrvatskog Sokola još 1911. Posve je jasno da se Sokolsko društvo u Dubrovniku nikako ne može smatrati nasljednikom Hrvatskog Sokola, a navodi da je svojedobno nakon svjetskog rata došlo do fuzije između Srpskog Sokola (Dušan Silni) i Hrvatskog Sokola ne mogu se uzeti kao činjenica da je Sokolsko društvo (sadanje) u Dubrovniku nasljednik onih prava, koja su imala pojedina društva prije fuzije.“

Ne znamo, da li je ova motivacija, prenešena od „Hrvatskog glasnika“ tačna, no ako je tačno prenešena (jer mi za nju izvorno ne znamo), onda nam je teško vjerovati, da sudu nijesu poznati zakoni koji su još i danas na snazi. Radi toga nalazimo potrebnim da „Hrvatski glasnik“ podsjetimo na činjenice, koje je

on sigurno zaboravio, ili previdio.

Godine 1919, u osvitu slobode, donešena je slobodnom voljom „Svečana deklaracija Ujedinjenja sokolstva Srba, Hrvata i Slovenaca“, koja glasi doslovno: „Narod Srba, Hrvata i Slovenaca jeste jedan. Sokolska društva Srba, Hrvata i Slovenaca bila su, jesu i moraju biti narodno društvena. Narod je jedan, pa i Sokolska društva moraju biti jedna!“ — Ta je deklaracija donešena u ono blaženo doba, kada je Narodno Vijeće u Beogradu saopćilo obrazovanje Kraljevine Srba, Hrvata i Slovenaca, dakle je uporedo sa narodnim ujedinjenjem proglašeno i ujedinjenje sokolstva Srba, Hrvata i Slovenaca. A na svečanoj sjednici Sokolskog Sabora Srba, Hrvata i Slovenaca, 30 juna 1919, saopćeni su **ZAKLJUČCI HRVATSKOG SOKOLSKOG SAVEZA**, sa glavne skupštine od 15 juna 1919, u pogledu ujedinjenja Jugoslovenskog sokolstva, od kojih prvi glasi doslovno: „1) Sve Hrvatske Sokolske organizacije imaju se sa srpskim i slovenačkim organizacijama stopiti u jedan jedinstveni Sokolski Savez!“ — Sva sokolska društva, dakle još godine 1919, su se „stopila“, ili kako „Hrvatski glasnik“ kaže „došla do fuzije“.

Jeli moguće i pomisliti, da sve ovo nije bilo poznato Dubrovačkoj općinskoj upravi, koja je tada bila na kormilu, kao i svim kasnijim općinskim upravama u Dubrovniku, od 1919 pa do ove današnje? Od onda je bilo na općini i veoma dobrih, općinskih funkcionera, a među njima i opće poznatih vrsnih pravnika, koji su budno pratili događaje i čitali novine, pa ipak ni jednome, osim ovih sadašnjih, nije palo na um, da je bivše Hrvatsko sokolsko društvo u Dubrovniku izgubilo „fuzijom“ svoju juridičnu sposobnost sticanja i obnašanja građanskih prava, među kojima spada i upraba sokolskih prostorija u zgradi Sponza...

No ako pretpostavimo za čas i tu pravnu nemogućnost, da je Hrvatski Sokol u Dubrovniku, „fuzijom“ izgubio pravnu (juridičku) sposobnost, onda se dolazi do činjenice, da je na njegovo mjesto stupilo drugo juridičko lice, „Sokolsko društvo u Dubrovniku“, koje i danas, kao juridička osoba živi i djeluje, onda se dolazi do misli, da je to novo juridičko biće, ta nova pravna osoba zaposjelo sokolske prostorije još godine 1919, **znanjem vlasnika, općinske uprave, namjerom i voljom** da iskoristi najamni ugovor svog predšasnika. Od godine 1919 općinske uprave ne prigovaraju tom zaposjedanju posjeda, već konkludentnim činima to zaposjedanje odobravaju, jer je svakome poznato da se zakoni ti posjed može da zadobije i tada, ako netko iste od vlasnika nešto kao dužnost i ovaj mu to čini (§ 313 općeg građan. zakona). A kod nas u sredenoj pravnoj državi hvala Bogu još je na snazi i propis § 863 općeg građ. zakonika, koji propisuje da čovjek (li juridičke osobe) mogu svoju volju izjaviti ne samo izriječkom riječima i općenito prihvaćenim zakonima, nego **također mučke, takvim djelima, koja, prosudivši sve okolnosti, ne daju razboritog razloga, da se o tome sumnja.**

Iz toga slijedi još jednom, da Sokolsko društvo, bilo kao nasljednik prava „Hrvatskog Sokola“, bilo kao samostalno novo juridičko lice, i bez obzira na „fu-

ИЗ СЛОВЕНСКОГ СВЕТА

БУГАРСКА И МЕЂУНАРОДНИ ПОЛОЖАЈ

Bугарска штампа posvećuje veliku pažnju međunarodnim događajima, ističući da Bугарска želi da se održi mir na Balkanu; ali podvlači, da od novog uređenja Evrope Bугарска očekuje zadovoljenje svojih nacionalnih aspiracija. Bугарски listovi ističu, da je bivša država uvek pokazivala simpatije prema osnovini Berlin—Rim i ne kriju svoje zadovoljstvo zbog pobjede te osnovine. Sofijski list „Dnes“ objavljuje članak poslanika Kostova, u kome se kaže, da Bugarci sa istinskim veseljem gledaju rađanje nove Evrope, jer su oni jedini verni pioniri novog evropskog reda na Balkanu. Slično piše i list „Mir“, a strana štampa podvlači, da u Sofiji vladaju misli, da će se mirnim putem rešiti pitanje Dobruče i pitanje izlaska Bугарске na Egejsko More. Prilikom nedavnog osvećenja nove tvornice municije, održao je ministar vojni, general Daskalov, govor u kome je rekao da je Bугарска mirna i sigurna, te da su više nego ikada potrebni danas strpljenje i šutnja.

Prošlih dana su posetili Sofiju predstavnici jugoslovenskog združenstva, sa ministrom dr. Krekom na čelu, gde su učestvovali na velikoj manifestaciji bugarskih združenja. Naši listovi ističu, da su naši delegati bili srdačno primljeni od širokih bugarskih slojeva. Javlja se takođe, da će ove godine prvi put Bугарска učestvovati, u svome zasebnom paviljonu, na beogradskom jesenjem sajmu.

ИЗ ЧЕШКО-МОРАВСКОГ ПРОТЕКТОРАТА

DNB javlja, da se energično vodi istraga protiv dosadašnjeg pretседника општине grada Прага, Др. Клапке, који је, као што је „Сokolски гласник“ јавио у прошлом броју, био уапшен, због учешћа у једној заверничкој групи, која је имала везе са иностранством. DNB вели да је истрага утврдила, да је кривица Др. Клапке још тежа, и да је починио дело великога

ziju“, zaposjeda prostorije Sponze na temelju **legalnog naslova**, koje se pravno stanje može drugim pravnim razlozima razmotriti, pa eventualno i dokinuti, a ne onim razlozima, koje navada „Hrvatski glasnik“ u svrhe demagogije i zbog progona sokolske ideologije.

Treba još istaknuti i činjenicu, koju naravno „Hrvatski glasnik“ zaboravlja, da je, zakonom o osnivanju Sokola Kraljevine Jugoslavije, od 5/12 1929, koji je i danas na snazi, još jednom zakonom sankcionirano ujedinjenje Hrvatskog Sokola i Srpskog Sokola u Sokol Kraljevine Jugoslavije, a da ni od tada, sve do 1939—1940, nije nijednoj općinskoj upravi palo na pamet, da prostorije Sponza drži u posjedu „protuzakonito“ jedno bezpravno lice, koje nebi bilo nasljednik prvotnog zakupnika, Hrvatskog Sokola.

Ovoliko da se još jednom, i to u današnjim opće teškim i vanjskim i unutarnjim prilikama, uvidi kako se sistematski hoće da izigrava i zakon i pravosuđe, samo da se poruši sve što odiše duhom narodne misli... Z.

stava prema Rađu. Na istom mjesto postavljen je u spuštanju grada Прага, Др. А. Ража.

DNB најодлучније демантује вест, објављену у Енглеској, да је пратњи надбискуп, Кашир, био уапшен, због веза са једном илегалном организацијом.

СЛОВАЦИ У ЈУГОСЛАВИЈИ

Новосадски „Дан“ јавља, да ове године, први пут после ослобођења, у Бачком Петровцу неће бити одржане традиционалне народне свечаности југословенских Словака, због данашњих прилика у свету. Ипак ће се 15 августа одржати главна годишња скупштина Матице Словачке у Југославији.

ЧЕХОСЛОВАЦИ У ЕНГЛЕСКОЈ

Агенција „Рајтер“ јавља из Лондона, да је државни подсекретар, Батлер, саопштио у Доњем дому, да је „Чехословачко народно веће“, чији је председник Др. Бенеш, затражило од енглеске владе, да му буде признат статус, као што је то уређено код пољске владе, и да енглеска влада проучава тај захтев. Чешки кругови у Лондону рачунају, да ће то признање уследити кроз најкраће време.

Лондонски листови објављују детаље о превозу шестог Чехословачког арматног корпуса из Француске у Енглеску. Тај корпус, који се налази под заповедништвом генерала Ингра, се укрцао у Бордоу, да пође у северну Африку, али је на путу добио заповест, да се врати у неку француску луку, јер да је

сипољено прилике са Немачком. Чешки нису извршили ту заповест, већ су под заштитом енглеских ратних лаба стигли у Енглеску. Међу њима се налази 200 пилота, док се већ пре њих налазило у енглеској 300 чешких пилота и 300 механичара, који сарађују са енглеском авиацијом.

Министар рата, Идн је улутно чехословачкој и пољској војсци, које су стигле у енглеску, нарочито поздравну посланицу, у име енглеске владе.

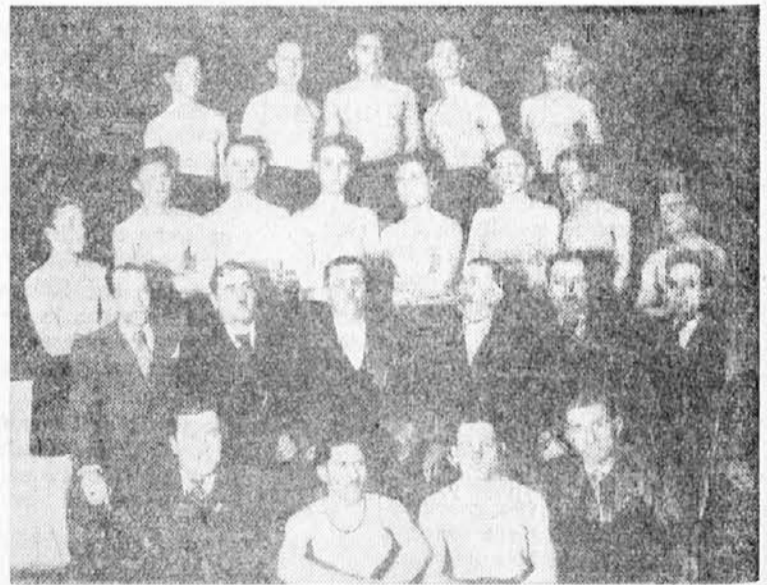
ПОЉАЦИ У СТРАНОМ СВЕТУ

Лондонски радио јавља, да је генерал Вавел, Архивни заповедник британске војске на блиском истоку, обišао пољске чете, које су из Сирије прешле у Египат, те да је похвалио њихову борбеност и спремност. Једна друга вест лондонског радиоа каже, да су и у Совјетској Русији организоване такође извесне пољачке војничке формације те да се у њима налази приличан број Пољака. — У земунском пристаништу задржао се, пре неколико дана, један брод, на коме се налазило око 1.000 Пољака, који су били пребегли у Румунију, а сада се враћају у онај део Пољске, који је окупиран од Немачке. — Из Лондона јављају, да је 12 јула био тамо свечано отворен Пољски дом, велика палата у центру grada, у којој ће бити седиште војске владе и пољских институција. На свечаности је узео учешћа и министар спољних послова, лорд Халифакс.

Предњачки течај Соколског друштва Бор-Рудник

Соколско Друштво Бор-рудник одржало је свој први друштвени предњачки течај од 4. новембра 1939. год. до 5. априла

вршена је свечано на дан Соколске смотре, 12 маја ов. год. и то по извршеном задатку, који су тога дана извеле у заједници

ов. год. Течај је похађало 14 члана, и то 7 из Соколске чете Кривељ и 7 из овога друштва. На течају су предавали: начелник брат Бошковић Богољуб, I зам. нач. брат Јовановић Ненад, II заменик нач. брат Бошковић Михаило, нач. сок. чете Кривељ брат Богдановић Зарије, тајник друштва брат Николић Станко и просветар брат Мундрић Петар. Часова је одржано 99 са укупном посетом 1.396.

Испити су одржани 3. и 4. маја ов. год. и са успехом завршени те је тако ово друштво освојило 14 брата за друштвене предњачке.

Предаја сведоци о положају испиту и приказаном успеху из-

Соколска чета Кривељ и соколско друштво Бор, а на брду званом „Краку Калафир“, које је по прописима ратне службе освојено.

JUBILEJ DRUŠTVA U DOBU

Sokolsko društvo u Dobu, Dravska banovina, proslavilo je, 7 jula, na svečan način dvadesetogodišnjicu rada, koga je ukratko prikazao starešina br. Vidmar, pozvavši brojno članstvo da i dalje neumorno stupa za sokolskim barjakom. Proslava je zaključena javnim nastupom sviju kategorija, koje su svoje tačke izvele na opšte zadovoljstvo. Na proslavi je uzelo učešća, uz mnogobrojne sokole, i veliki broj ostalog sveta.

Većanje starešinstva Saveza sokola sa starešinama župa

U ponedjeljak, 15 jula je, u Savezu sokola K.J. održan vanredni sastanak starešinstva Saveza sa starešinama sokolskih župa. Prisustvovali su starešine župa Banja Luka, Beograd, Bjelovar, Cetine, Cetinje, Karlovac, Kranj, Ljubljana, Maribor, Mostar, Niš, Novi Sad, Osijek, Petrovgrad, Sarajevo, Skoplje, Split, Sušak, Šibenik, Tuzla, Užice, Varaždin i Zagreb. Posle izveštaja prvog zamjenika starešine, br. Dr. VLADIMIRA BELAJČIĆA i generalnog sekretara, br. RADMILA GRDIĆA, i iza svestrane diskusije, usvojeni su jednodušno važni zaključci za daljnje držanje i akciju jugoslovenskog sokolstva. Glavni predmet ovog većanja bilo je pitanje sokolske odbranbene pripravnosti.

Glavno je čuvanje Jugoslavije!

„HRVATSKI DNEVNIK“ u uvodnom članku piše, da danas „za Hrvate mora da je najvažnije očuvanje integriteta nacionalne teritorije“. I to je tačno. Ali pošto su Hrvati gotovo svuda pomешани sa Srbima, pa je prema tome i hrvatski nacionalnog teritorija. I to je sa srpskim (a i za Srbe važno) također, da im je najvažnije očuvanje integriteta nacionalnog teritorija! — to matematički izlazi, da nema drugog načina da se potpuno očuva integritet, i hrvatskog i srpskog nacionalnog teritorija, nego li je — ODBRANA I ČUVAŃE JUGOSLAVIJE!...

Ne velimo da i „Hrvatski dnevnik“ ne misli tako; ali zašto da se to do kraja i ne kaže?

Priznanje br. Stanojeviću

Novosadski „Dan“ javlja, da je preuzeo dužnost Direktora realne gimnazije u Senti, njen novi direktor, brat Miloš Stanojević, do sada profesor u Petrovgradu i predsjednik Prosvetnog odbora Saveza Sokola K. J. Tom prilikom „Dan“ objavljuje vrlo laskav članak o bratu Stanojeviću, ističući njegov rad na nacionalnom čući u studentsko vreme, kada je uređivao časopis „Union“, na francuskom jeziku, i kada je u Parizu dobio nagradu od 2.000 franaka za svoje književne i filozofske radove. „Dan“ ističe zatim veliku aktivnost brata Stanojevića u sokolstvu i završava sa ubedenjem, da je Realna gimnazija u Senti, u bratu Stanojeviću, dobila odličnog direktora,

PROTIVNICI SOKOLSTVA

Pišu nam iz Opuzena kod Metkovića: Da se vidi, na koji način mora da se traži nameštenja u Banovini Hrvatskoj, navodimo ovaj slučaj: Prošlih dana su Ante Ereš i Joakim Maslov pripremili molbe za nameštenje u državnu, ili banovinsku službu, ali ih nisu mogli sprovesti drugačije, nego preko organizacije HSS, jer bez toga nikakvo nameštenje u ovim krajevima nije moguće. Pošto su obojica ranije bili članovi Sokola, mesna organizacija HSS je tražila, da im Sokolsko društvo u Opuzenu izda uverenje, da nisu njegovi članovi, pa će jedino onda njihove molbe moći biti dalje upućene.

СВЕЧАНО ОТВАРАЊЕ СОКОЛСКОГ ДОМА У БИТОЉУ

Соколско друштво у Битољу обавило је 11 јула свечано осветљење свог новог соколског дома, које је било утолико величанственије што су при том узели учешћа претставници Савеза Сокола и свих соколских жупа из Југославије, који су дошли у Битољу, да учествују у соколском ходочашћу на Кајмакчалан; као и друге високе личности и претставници осталих удружења. Толику пажњу је Соколско друштво у Битољу заслужило у пуној мери, не само по свом обимном соколском раду, већ и по напорима учињеним да дође до свог дома, који су коначно крунисани успехом. Њ. В. Краља заступао је на свечаности пешадијски пуковник Вучинић, министра физичког васпитања, заступили су г. Др. М. Стијић и С. Челар, Министра просвете начелник просветног одељења Банске управе у Скопљу Смиљанић; а био је присутан и командант вардарске дивизијске области, генерал Ђукић, затим епископ Платон, изасланик

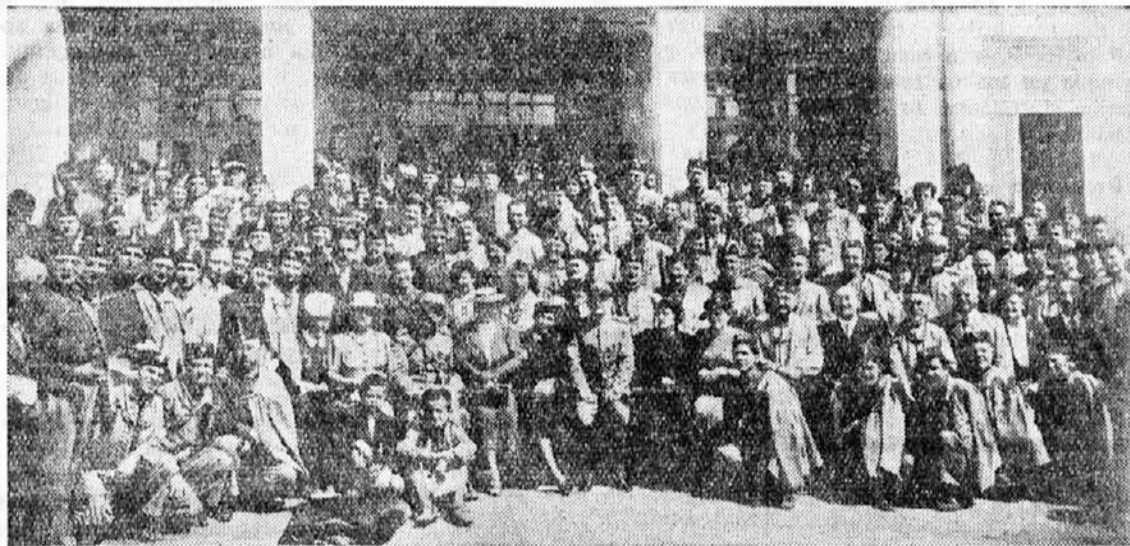
банске управе итд. Сви соколски ходочасници, који су из Београда крнули на Кајмакчалан, присуствовали су такође свечаности, са првим замеником старешине, братом Белајчићем на челу.

Осветљење дома извршила су четири свештеника, са протом Мирком Павловићем на челу, који је одржао врло леп говор, подвукавши мисију соколства у нашем народу, а нарочито на југу. После њега је говорио Милорад Вујовић, просветар Соколског друштва у Битољу и професор гимназије, који је подробно опицао заслуге соколства за подизање народне свети на југу и изнео историјат Соколског друштва у Битољу, које је основано г. 1922. Друштво је у почетку било без просторија, па је покренуло акцију за зидање дома, потпором грађанства града Битоља, затим Градског поглаварства, Савеза Сокола, Банске управе у Скопљу, војних власти, као и Одбора за подизање споменика бор-

цима палим за народно ослобођење. Дом је почео да се зида још г. 1928, и треба да буде расадниште културног и националног живота у Битољу, те соколске и југословенске мисли. Соколство у Битољу је и до сада било центар националног живота, па тако треба да настави и даље, за добро Краља и Југославије.

Отворење дома је срдачним речима поздравио први заменик старешине Савеза, брат Др. В. Белајчић, а затим у име жупе Скопље, професор Мирко Јовановић. Старешина Соколског друштва у Битољу, брат Лука Иличковић, завршио је ову лепу свечаност дирљивим патриотским говором, а затим су гости разгледали врло лепе и укусне просторје дома.

Осветљење соколског дома у Битољу претставља значајну манифестацију југословенске мисли на југу, и оставило је најдубљи утисак у читавом грађанству.

Учесници ходочашћа на Кајмакчалану на осветљењу соколског дома у Битољу

ЇТАЈУЇИ NOVINE...

Banska vlast u Zagrebu spremla je UREDBU O ZAGREBAČKOM UNIVERZITETU, prema kojoj je ukinuta ustanova univerzitetskog veća, ukinuta je sloboda biranja rektora i dekana, oduzeta je disciplinska vlast; a ako se pokaže potreba, fakultet se može reorganizovati i na taj način, da se profesori uklone.

Koliko god je „Hrvatski glasnik“, sa ostalom štampom, kušao da sva ta ograničenja, oduzimanja i ukidanja, prikaže kao „uspostavljanje autonomije“ zagrebačkog univerziteta, naprama zakonu o univerzitetima koji vredi za ostalu Jugoslaviju, ipak čitamo, da su profesori zagrebačkog univerziteta saopštili g. Banu, da se ne slažu sa tom promenom...

Čitajući sve to, pomislili smo, — kakva bi se bučna i otrovna kampanja bila povel, i sa strane profesora i sa strane štampe, da je i deseti deo od tih oduzimanja i ograničenja bio proveden sa strane Ministarstva prosvete u Beogradu?!.. Do' ovako naprotiv ispada, da ta ograničenja predstavljaju „slobodu“, a daleko šira autonomija, koju je zagrebački Univerzitet imao ranije, — da predstavljaju „reakciju“ i „velikosrpski hegemonizam“...

Slična stvar je i sa „velikom državopravnom aferom“ oko uvođenja tri bezmesna dana u Jugoslaviji. Banska vlast u Zagrebu je

odbila da tu meru provede na teritoriji Banovine Hrvatske, ma da su za tu uredbu u Ministarskom savetu glasali i svi ministri Hrvati, i ma da nema nikakve sumnje, ako je ta mera korisna za ostalu zemlju, da bi bila korisna i za Hrvatsku. Čini se, međutim, da su izvesna gospoda u Banovini Hrvatskoj pripravna čak da nanesu i štetu svojoj Banovini, samo da ulove priliku da demonstrativno naglase što veću podvojenost između Banovine Hrvatske i ostale Jugoslavije, — a da i ne govore o vrlo lošem utisku, koji se time vrši na svet u ostalim krajevima, koji je prisiljen da trpi ograničenja, od kojih su drugi krajevi, kao privilegovani, oslobođeni.

Zar ne bi baš u današnjim vremenima, više nego ikada trebalo da vredi načelo, da smo u opštoj nevolji svi jednaki, — u pravima i u odricanjima?...

Pred nama je izveštaj sa glavne godišnje skupštine splitskog fudbalskog kluba „HAJDUK“, štampan u jednom frankofurtimeškom listu, dakle vrlo autentičan. U tom izveštaju čitamo, da „Hajduk“ nije uputio pozdrav „Hrvatskom nogometnom savezu“ u Zagrebu, motivišući to time, što „oni koji se danas nalaze u upravi HNS, nisu bili uz hrvatski narod, niti su pripadali HSS“; što „oni štete hrvatskom sportu“ i što su „ma-

ćuhinski postupali prema Hajduku“, pa zato „Hajduk“ diže glas „protiv klike u Hrvatskom nogometnom savezu, koja nikad nije bila narodna.“ Itd.

Od reči do reči, takve smo optužbe čitali pre samu godinu dana protiv „Jugoslovenskog nogometnog saveza“... A pošto i u našem sportu sve vrvi od „konstruktivnih“ politikanata, nećemo se ni najmanje začuditi, ako kroz nekoliko meseci budemo čitali, da su neki izbačeni igrači, ili možda i navijači „Hajduka“, i samim njegovim današnjim gromovnicima uskratili pozdrav, sa već stereotipnim obrazloženjem, da su „protivnici hrvatskog naroda“, „protuhrvatska klika“ itd. Jer ništa nije lakše danas, nego li postati „neprijatelj Hrvata“. Kad čovek sabere sve skupa, ko kome upućuje taj naziv, onda ispada da ih, barem među varoškim svetom, nema ni pet od sto, koji ne dolaze u obzir da budu njime počašćeni...

Sada kada je na vlasti, „Hrvatski dnevnik“ objavljuje članak, u kome dokazuje, da je cenzura postojala i u staro vreme, pa da je bila tako stroga, da je i naš slavni Splitsanin, car Dioklecijan, naredio da se Hermogines raspne na križ zbog slobodnog pisanja, i da se uvede smrtna kazna za sve one, koji šire napise, uperene protiv cara.

Sad razumemo, zašto jugoslovenski listovi, koji izlaze u Splitu, izgledaju kao da su ih razdirali tigrovi u nekoj Dioklecijanovoj

„Oni jos vjeruju u ovo...“

Poznata, frankovačka „POSAVSKA HRVATSKA“, ovako neujedeno piše, a klerikalna „HRV. STRAŽA“, sa odobravanjem prenosi:

„Stvaraju se nove geografske karte. Hrvatski skeptici u njih ne vjeruju, u „fantaziju“. U stvari to nije realnost, nego njihova ropska dresura, po kojoj se ne usuduju ni pomišljati, da se može srušiti ono, što im je izgledalo i neoborivo, jer je uza se uvijek imalo sila. Oni nisu vjerovali u mnogo štošta u zadnjih godinu dana, a to se ipak zbililo. Oni još vjeruju u ovo, što novo doba svojim tempom baca u ropotarnicu. Skeptici su najbolje oružje neprijatelja. Oni znaju poljuljati moral, ubaciti malodušnost, smanjiti otpornu snagu i upropastiti skoro završene akcije.“

Da se tu cilja na zvaničnu politiku HSS, to je jasno, kao što je jasno na što se odnose izrazi, kao što je n.p.r. „Oni još vjeruju u ovo... itd.“ Samo nikako nije jasno da sve to može slobodno da se štampa i prenosi u granicama Jugoslavije, dok istovremeno jugoslovenski listovi zjape belinama od cenzure...

JAVNA VEŽBA DRUŠTVA OSIJEK — DONJI GRAD

Sokolsko društvo Osijek — Donji Grad priredilo je 30 juna, uprkos neprilikama i poteškoćama (zabrana javne vežbe od strane vlasti, kiša!) svoju javnu vežbu na novom letnjem vežbalištu, u vlastitom domu. Novo načelnništvo primenilo je uspešno neke novosti, smanjilo broj tačaka sa prostim vežbama i izvelo neke zanimljive grane: bojno takmičenje naraštaja sa gadanjem, simultane preskoke raznih sprava, te raznolikosti i igre. Dobro je delovalo, da je vežba počela tačno u zakazano vreme i da su tačke sledile gotovo bez prekida. Sa jednom vrstom na vratilu bratski je ispomoglo Sokolsko društvo Osijek Matica. Tu je vrstu požrtvovno pojačao br. Žnidarić iz Zagreba, poznati međunarodni takmičar, koji služi u Osijeku vojsku.

Vežba je bila odlično posećena. Među gostima opažen je pomoćnik komandanta divizije, sa oficirima; starešina župe i brojni predstavnici društva Osijek Matica. Moralni i materijalni uspeh bio je odličan. Donjogradsko društvo ovom priredbom posvedočilo je da ima dve, u današnjim vremenima vrlo značajne osobine: žilavost i odvažnost. A to je jamstvo i za daljnje uspehe.

areni, — čim samo spomenu nekog tamošnjeg „vodju“, koji svi uobražavaju da su najlegitimniji naslednici velikog Dioklecijana, u sili i u samovlasti...

Splitski „Narodni list“ javlja da je jedan od glavnih podstrekača za premeštanje i proganjanje nastavnika Sokola, prosvetni činovnik u Splitu, Marko Marin, također učitelj, koji je, sve do godine 1935, bio, ne samo član, nego i prosvetar Sokolskog društva u Hvaru.

Odavno je poznato da su poturice gori od Turčina, ali što je još gore, izvesnim ljudima u Banovini Hrvatskoj su ti poturice naročito mili...

Šaljite pretplatu za „SOKOLSKI GLASNIK!“

Kratke vesti iz našeg sokolstva Zanimljivosti iz doma i sveta

Sokolska župa Celje priredila je, 30 juna, župske utakmice članstva i naraštaja sa teritorija čitave župe. Članice i ženski naraštaj takmičile su se na spravama i u lakoj atletici. Zastupane su bile sve jedinice koje imaju sprave. Članovi i naraštaj takmičili su se u opštim utakmicama i u bojnom gadanju, što je za današnja vremena najpotrebnije. Pre takmičenja izvršen je pozdrav komandantu mesta, pukovniku g. Defaru, koji je pokazao naročiti interes za mlade naraštaje i članstvo, koje nije služilo vojsku, a koji su se u velikom broju odazvali bojnom gadanju, za koje se prijavilo preko 300 takmičara. Podela takmičara izvršena je u pešadijske i biciklističke čete po vojničkom uzoru. Po završetku takmičenja izvršen je defile pred predstavnicima vojske i sokolstva, pa je takmičare pozdravio župski starešina, br. Smertnik.

Za uspeh utakmice ide najveća zasluga župskom načelniku, na čelu sa braćom Grobelnikom i Verkom.

Sokolsko društvo u Sremskoj Mitrovici priredilo je, umesto javne vežbe, vrlo uspešno akademiju, 6 jula, u lepo ukrašenom i reflektorima osvetljenom dvorištu Sokolskog doma, pred velikim brojem publike, koju je pozdravio prigodnim govorom starešina br. B. Novaković. Program, sastavljen od desetak biranih tačaka bio je izveden na opšte udivljenje i zadovoljstvo, zašto ima najviše zasluga vredni društveni načelnik br. V. Ferster. Naročito se svidela izvedba Nušićevog „Analfabeta“, po članovima

vima pozorišne sekcije omladinskog otkosa, osnovanog u ovoj godini, koji je kroz kratko vreme dao odlične rezultate. Ovaj otkos priređuje svake nedelje se la sa recitacijama i pozorišnim scenama. Na koncu su sve kategorije pozdravljene srdačnim aplauzom.

Dana 7 jula o. g. održalo je **Sokolsko društvo u Belom Manastiru javnu vežbu**. Pored domaćeg društva uzele su učešća sa vežbačima jedinice iz Osijeka, Kneževa, Darde i Jagodnjaka. Ceo program, koji se sastojao iz 11 telovežbenih tačaka, a u kojem su nastupile sve vežbače kategorije, bio je vrlo dobro izveden, te su vežbači svaki puta bili nagrađeni toplim pljeskom publike. Najbolje izvedena tačka bile su proste vežbe naraštajki. Publike je bilo u velikom broju, te je belomanastirsko sok. društvo postiglo ovom javnom vežbom veoma lep uspeh. Po programu razvila se na letnjem vežbalištu veselica.

Sokolsko društvo u Struzi održalo je vanrednu glavnu godišnju skupštinu, u prisustvu lepog broja članstva, koje je pažljivo saslušalo izveštaje o radu. Izabrana je nova uprava na čelu sa dosadanjim starešinom br. N. Nežlobinskim.

Pretprošle nedelje održane su u **Jesenicama sokolske utakmice** članova i naraštaja, koje su u svakom pogledu uspele. Takmičio se lep broj braće i sestara u raznim disciplinama. Takmičenja je vodio načelnik Sokola Jesenice, br. A. Ravnihar.

Jugoslovenski poslanik u Rusiji, g. **Milan Gavrilović** se već par nedelja nalazi u Moskvi, jednako kao što se i novi sovjetski poslanik u Beogradu, g. **Plotnjikov**, nalazi u Beogradu, pa je već predao akreditivne Nj. Kr. Vis. **Knezu Namesniku Pavlu**. U Beograd su stigli i ostali činovnici sovjetskog poslanstva, zajedno sa dopisnikom agencije „Tass“. Pored ostalih članova našeg poslanstva u Moskvi, prošlih dana je otputovala tamo i naša trgovinska delegacija, kojoj se na čelu nalazi inž. **Gaži**. Zajedno s njime je otputovao i ataše za štampu našeg poslanstva u Moskvi, g. **Kosta Krajšumović**. Time su potpuno uspostavljeni diplomatski odnosi između Jugoslavije i Sovjetske Rusije. Beogradski listovi javljaju, da naši privredni krugovi ističu želju, da bi se ubrzala izmena trgovačkih dobara između naše dve zemlje.

Još uvek nije došlo do **glavnog sukoba između sila osovine i Engleske**, ma da se velika navala na Englesku svaki dan sve upornije nagoveštava. Poslednja dva dana javile su se vesti, koje potiču iz Italije i Amerike, da bi, još pre navale na Englesku, vođa Rajha, g. **Hitler**, trebao, da održi značajan govor, u kome bi izneo pod kojim uslovima bi Nemačka bila pripravna da sklopi mir sa Velikom Britanijom, tražeći u prvom redu povratak nemačkih kolonija i isključenje svakog engleskog mešanja u politiku evropskog kontinenta. Pre-

ma nekim vestima, taj govor ne bi imao formu ponude mira, već traženje, da Engleska kapitulira pre no što Nemačka, sa svim svojim snagama, navali na nju, i pre no što bude izložena potpunom uništenju.

Još pre tih vesti održao je engleski predsednik vlade, g. **Čerčil**, govor, u kome je podvukao da je Engleska potpuno spremna da dočeka svaki napad i da nema ni govora o tome, da bi Engleska pristala na mir, dok ne postigne svoje ciljeve, pa makar bila izložena najtežim kušnjama. G. Čerčil je podvukao odlučnost čitavog britanskog carstva. A poslednje vesti javljaju, da je Velika Britanija zvanično objavila potpunu blokadu Italije, iz čega se zaključuje, da ona ima nameru da direktno napadne Italiju. Glasovi iz Rima i Berlina tvrde, da bi napad na Englesku mogao da usledi svakog časa.

Sovjetska ratna mornarica ima tonažu od 400.000 tona, te se između velikih sila nalazi na šestom mestu: iza Velike Britanije, Amerike, Japana, Francuske i Italije. Naročito pažnju je Rusija posvetila podmornicama, pa je kroz poslednjih pet godina sagradila najveće i najmodernije tipove tih lada. Računa se da danas Rusija ima oko 180 podmornica, sa 90.000 tona. Glavno operativno područje sovjetske flote je Istočno more i Crno more, a glavne su joj luke: Kronštad u Finskom zalivu, i Sevastopolj u Crnom moru.

„Nekršćanske metode“

Nedavno je klerikalna „**HRVATSKA STRAŽA**“ objavila vest, u kojoj je naročito podvukla, da su „trojica starosedilaca Arbanasa“, kod Kačanika, ubili „trojicu srpskih kolonista“. Sarajevska „Jugoslovenska pošta“ upozorava tom prilikom na „podmuku tendenciju „Hrvatske straže“ i kaže:

„Iako srpski narod vrlo dobro zna šta mu intimo žele neka „kršćanska“ kaptolska gospoda, duboko nas, ipak čudi ovako ogorčena mržnja prema svemu što je srpsko. Ovako pisanje i ovo sistematsko trovanje odnosa između Srba i Hrvata, obzirom na današnje prilike u svijetu, svakako je nepatriotsko i sa hrvatskog narodnog gledišta.“

Nemaju, međutim, samo jugoslovenski i srpski listovi takvo mišljenje o pisanju „Hrvatske straže“, već i splitsko „**Novo Doba**“, dakle jedan stoprocentno hrvatski list, koga uređuje jedan katolički svećenik! Tako n. pr. „Novo Doba“ piše pre nekoliko dana, da je „Hrvatska straža“, svojom žučljivošću i nekršćanskim metodama daleko nadmašila sve listove u Hrvatskoj i u čitavoj državi“; da „brojni svećenici stalno i otvoreno osuđuju „Hrvatsku stražu“, pa među njima i sam splitski biskup“, te da je „Hrvatska straža“, zbog toga svog pisanja, „list sa najmanjim brojem primeraka kod Hrvata“.

Ko onda stoji za tim listom, koga se svi odriču, a koji se hvale da govori u ime najviših predstavnik katoličke crkve kod nas?

Nadite nove pretplatnike „Sokolskom Glasniku“

SAOPŠTENJA REDAKCIJE I ADMINISTRACIJE „SOKOLSKOG GLASNIKA“

Kod **doznačivanja pretplata**, molimo da se na poledini čekovne uplatnice uvek označi, u koju svrhu se novac doznajuje i za koji se list pretplaćuje, jer naša Administracija vodi posebnu evidenciju za svaki sokolski list.

Ako koji brat pretplatnik ne dobije odgovor od naše administracije, po pitanju koje joj je upratio, znači da u svome pismu nije naznačio svoju adresu, pa ga molimo da svoje pitanje obnovi.

Brat **Nikola Romić**, javio nam se bez oznake svoga domicila. Molimo ga da nam se javi sa punom adresom!

Povodom **reorganizacije naše administracije**, preduzet je ogroman posao, koga naš personal ne može brzo svršiti. Bilo bi poželjno, ako bi koji brat i sestra iz Beograda ovaj naš rad dobrovoljno ispomogli, pa molimo da se

ЧАСОВНИЧАР И ЈУВЕЛИР М. МИТРОВИЋ

Теразије 22 (до Москве)

има швајцарских часовника за руку и џеп, златног накита, кристала, сребра, пехара и плакета

Браћи и сестрама попуст

Цене врло солидне. Стручан рад

Тражите цене за израду клинаца и значака

„MOTORIZOVANE JEDINICE, PJEŠADIJA I KONJANISTVO“

„Hrvatski dnevnik“ javlja, da je u nedelju bio prireden sastanak motorizovanih jedinica „Hrvatske gradanske zaštite“ iz Zagreba i Varaždina, u Hrvatskom Zagorju. Motorizovane jedinice je vodio Franjo Leaković, komandant motorizovanih jedinica HGZ. „H. dnevnik“ veli, da je „cilj sastanka bio, da se isprobaju na terenu njihove sposobnosti i da se vidi, da li i motorizovane jedinice mogu isto onako funkcionirati kao što funkcionira pješadija i konjanstvo Hrvatske gradanske zaštite. List veli dalje, da je dužnost Zaštite da svakoga onoga, koji je neprijatelj hrvatskog naroda iz naše sredine odstrani, jer se ne može dozvoliti, da neko, ko je učinio bilo šta protiv hrvatskog naroda, i dalje ovdje živi i jede hrvatski kruh“.

Sadržina sokolskih listova

„SOKOLSKA VOLJA“

List sokolstva u Ljubljani, u broju od 12 jula, donosi zanimljiv sadržaj: Dr. Janez Evangelist Krek in narodno edinstvo; — Tedenski pregled; — Iz dravskega sokolskega zbora; — Slovensko Sokolstvo; — Tratarjev Mirko (M. K-t); — Iz Saveza SKJ; — Iz župa, društava i četa; — Pismo iz Praga.

„BRATSTVO“

Glasnik Sokolske župe Osijek, u broju 6, donosi zanimljiv sadržaj, sa dosta slika u tekstu: Sokolska studentska središta. — Laka atletika na selu (B. Sliječević); — Sokolska štampa u smeni pokoljenja (D. Krulj); — Vesti iz okružja; — Soko i orao; — Naše prilike i neprilike; — Jugoslovensko sokolstvo; — Širom sveta; — Iz međunarodne telovežbe; — Iz života našeg naroda; — Naraštajskastrana.

„NAŠA RADOST“

List jugoslovenske sokolske dece, u broju 10, donosi obilnat sadržaj, ilustrovan lepim slikama: Vidovdane, pesma; — Doživljaji male kraljice od Milinije; — Miša Mišanović; — Nomadski ribiči ob izliva Donave v morje; — Veliki praznici na selu, J. M.; — Vidovdan; — Od kože do obuće; — Na naši meji; — Kiki Janko; — Zekin rep; — Lov na velike živali. — Rastanak, Franco Katarinić; — Nad Kosovom, M. Sever.

priključe našoj sokolskoj mobi u Administraciji sokolskih listova. Radi se i izvan običnih uredovnih časova.

Најпотребнија и најзанимљивија књига

Изишла је из штампе за данашња времена најпотребнија књига, за сваког Сокола и Југословена, Сокола К. Ј., и има да обука у соколству“.

Књигу је издао Савез Сокола К. Ј., и има да обухвата 290 страна, цена јој је самих 5 динара, што значи да претставља несумњиво најјефтинију књигу, која се данас налази на тржишту у Југославији. А у једно најзанимљивију и најпотребнију!

Главни сарадници ове књиге су артиљеријски пуковник, Димитрије С. Павловић, референт за предвојничку обуку; и артиљеријски поручник, Драгутин Д. Валтер.

Да се види, колико је та књига занимљива за свакога ко се интересује за одбрану земље, за данашњи начин вођења рата, за одбрану од напада из ваздуха и од падобранаца, — доста је навести само наслове њених главних одељака, који гласе: Упутства за извођење борбене обуке у соколству; — Борба ножем; — Опис и употреба ручних бомби; — Правила службе везе, телефонске службе и сигнализаци-

је; — Правила утврђивања; — Правила рушења; — Правила оријентације са читањем карата; — Борбена појединачна обука и десетична обука; — Упутства за састављање и решавање задатака из борбене обуке; — Одбрана од падобранаца и ваздушне пешадије; — Четничко ратовање; — Пре преке против борних кола и оклопних аутомобила.

Књига се поручује код Савеза Сокола К. Ј., Београд, Престолонаследников трг, 34.

OSTECIVANJE SOKOLSKE IMOVINE

Pišu nam iz Karlovca: **Sokolsko društvo Cetingrad** javlja, da su u noći, između 28 i 29 juna, nepoznata lica uništila sve sokolske vežbačke sprave, koje su se, još od g. 1933, nalazile na letnjem vežbalištu toga društva. Šteta učinjena sokolskom društvu iznosi oko 3.000 dinara, a postoji opravdana sumnja, da su ovo zlo delo izveli protivnici sokolstva, u cilju sejanja mržnje i u nastojanju da ometu njegov rad. Sokolsko društvo Cetingrad je podnelo prijavu Sreskom načelnstvu u Slunju, ali krivci još nisu pronađeni.